

Boris Zjtkov

Op reis met Tom Waarom

een kinderboek voor grote mensen

Woord in blik

De uitgeverij is opgericht om professioneel werk te leveren voor een scherpe prijs. Hierdoor is het mogelijk een klein publiek te bedienen met bijzondere uitgaven.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm, digitaal of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbenden.

Eerder verschenen 10 exemplaren ter gelegenheid van de bijeenkomst: De wereld van het Sovjet-kinderboek, 1 febr. 2019, IISG, Amsterdam.

Auteur: Борис Житков

Originele titel: Что я видел

Eerste uitgave: Detizdat, Moskou-Leningrad, 1939

© 2019

Vertaling: Arie van der Ent

Ontwerp: steenkamerdesign.nl

Omslagfoto: Steve Shreve on Unsplash

Drukwerk: New Energy Drukwerk

ISBN 978-94-91389-15-3

NUR 304

www.woordinblik.nl

vertaald uit het Russisch door Arie van der Ent

Inhoud

Aan de volwassenen ... 7

DE TREIN ... 9

MOSKOU ... 35

DE METRO ... 51

DE DIERENTUIN ... 55

HET RODE LEGER ... 93

HET BOS ... 101

BIJ OMA OP DE *DATSJA* ... 115

DE BOOT ... 125

OMA'S HUIS ... 151

HET PALEIS VAN DE PIONIERS ... 163

HET SLEEPNET ... 175

DE KOLCHOZ ... 187

HOE WE NAAR DE KOLCHOZ GINGEN ... 193

HET MELOENENVELD ... 207

DE BOOMGAARD ... 219

DE VOORSTELLING ... 229

DE BOERDERIJ ... 245

DE KLEUTERSCHOOL ... 255

DE KUDDE ... 283

DE LUCHTHAVEN ... 289

Aan de volwassenen

Dit is een boek over dingen. Ik heb het geschreven voor kinderen van drie tot zes.

U leest een kind een of twee hoofdstukken per keer voor. U kunt een kind gerust laten bladeren en plaatjes laten kijken.

U kunt met dit boekje een jaar vooruit. U kunt de kleine lezer erin laten wonen en ermee op laten groeien.

Ik zeg het nog maar eens: niet teveel tegelijk voorlezen!
Dan kunt u beter nog een keer hetzelfde voorlezen.

De auteur

DE TREIN

Hoe ik aan mijn naam kwam

Ik was klein en vroeg aan iedereen: 'Waarom?'

Mama zei bijvoorbeeld: 'Kijk, het is al negen uur.'

Dan vroeg ik: 'Waarom?'

Dan zeiden ze: 'Naar bed.'

Dan vroeg ik weer: 'Waarom?'

Dan zeiden ze: 'Omdat het tijd is.'

'Waarom is het tijd?'

'Omdat het al negen uur is.'

'En waarom is het negen uur?'

Daarom werd ik Waarom genoemd. Iedereen noemde me zo, maar eigenlijk heet ik Tom.

Wat mama en papa tegen elkaar zeiden

Op een dag kwam papa van zijn werk thuis en zei: 'Tom moet de kamer uit. Ik moet je iets zeggen.'

Mama zei: 'Tom, ga eens naar de keuken, met de poes spelen.'

Ik zei: 'Waarom met de poes?'

Maar papa pakte me bij de arm en zette me buiten de deur. Ik ging niet huilen, omdat ik dan niet kon horen wat papa zei. En wat papa zei was het volgende: 'Ik kreeg vandaag een brief van oma. Ze vraagt of Tom en jij naar Moskou komen. Dan gaat hij vandaar met oma mee naar Kiev. En daar blijft hij voorlopig wonen. En als we eenmaal gesteld zijn op onze nieuwe stek, dan haal jij hem bij oma op en neemt hem mee naar huis.'

Mama zei: 'Ik ben bang om met Tom op reis te gaan, hij loopt zo te hoesten. Straks wordt hij onderweg echt ziek.'

Papa zei: 'Als hij vandaag en morgen niet meer hoest, kun je denk ik wel met hem op reis.'

'Maar als hij ook maar één keer hoest', zegt mama, 'dan kan hij niet weg.'

Ik had alles gehoord en was bang dat ik per ongeluk zou hoesten. Ik wilde dolgraag een verre reis maken.

Hoe mama boos werd

De hele dag hoestte ik niet één keer. En toen ik naar bed ging ook niet. Maar toen ik de volgende morgen wakker werd, moest ik opeens hoesten. Mama hoorde het.

Ik holde naar mama toe en riep: 'Ik zal het niet meer doen! Ik zal het niet meer doen!'

Mama zei: 'Wat loop je nu te schreeuwen? Wat zul je nooit meer doen?'

Toen begon ik te huilen en zei dat ik niet meer zou hoesten.

Mama zegt: 'Waarom ben je zo bang om te hoesten? Dat je zelfs moet huilen?'

Ik zei dat ik een verre reis wilde maken. Mama zei: 'Aha! Jij hebt dus alles gehoord wat papa en ik tegen elkaar zeiden. Foei, wat lelijk om ons af te luisteren! Zo'n lelijke jongen neem ik toch niet mee.'

'Waarom niet?' vroeg ik.

'Omdat hij gemeen is. Dat is alles.'

Mama liep naar de keuken en stak de primus aan. En de primus maakte zo'n herrie dat mama niets kon horen.

Terwijl ik haar maar smeekte: 'Neem me mee! Neem me mee!'

Maar mama gaf geen antwoord. Nu was ze boos en was alles verkeken!

Het kaartje

Toen papa 's morgens wegging zei hij tegen mama: 'Ik ga dus vandaag naar de stad om kaartjes te kopen.'

Maar mama zegt: 'Kaartjes? We hoeven er maar één.'

'Ach, ja,' zei papa, 'je hebt helemaal gelijk: één kaartje. Tom Waarom hoeft geen kaartje.'

Toen ik dát hoorde: dat ze voor mij geen kaartje zouden kopen, begon ik te huilen en wilde achter papa aan hollen, maar papa liep snel weg en sloeg de deur achter zich dicht. Ik ging met mijn vuisten op de deur staan bonken. En onze dikke, boze buurvrouw kwam de keuken uit en zei: 'Wat is dit nu voor vervelend gedoe?'

Ik holde naar mama. Ik moest heel erg huilen.

En mama zei: 'Ga weg, lelijke jongen! Ik hou niet van luistervinken.'

's Avonds kwam papa uit de stad en hij vroeg meteen: 'Zeg, hoe gaat het met je? Heb je vandaag nog lopen hoesten?'

Ik zei van niet, niet één keer.

Maar mama zei: 'Het is een lelijke jongen. Daar hou ik niet van.'

Toen haalde papa een luciferdoosje uit zijn zak, maar daaruit pakte hij geen lucifer maar een stijf papiertje. Het was bruin, met een groen streepje, en er stonden allemaal letters op.

'Hier,' zei papa, 'het kaartje! Ik leg het op tafel. Stop het weg, zodat je er naderhand niet naar hoeft te zoeken.'

Het was maar één kaartje. Ik begreep dat ik niet mee mocht.

Ik zei: 'Nou, dan ga ik maar hoesten. En dan blijf ik altijd hoesten en hou ik nooit meer op.'

En mama zei: 'Nou, dan brengen we je maar naar het ziekenhuis. Daar doen ze je een pyjamaatje aan en dan mag je nooit meer weg. Dan blijf je daar wonen tot je stopt met hoesten.'

Hoe we op pad gingen

Maar de volgende dag zei papa: ‘Zul je nooit meer afluisteren?’

‘Ik zei: ‘Waarom niet?’

‘Als mensen niet willen dat iemand ze hoort, is dat omdat het zo iemand dus niets aangaat. Je mag iemand niet bedriegen, begluren of afluisteren. Dat is heel lelijk!’

Hij stond op en stampte met zijn voet. Met alle kracht, waarschijnlijk.

Mama kwam toegesnel en vroeg: ‘Wat hebben jullie?’

En ik deed mijn hoofd in mama’s rok en schreeuwde: ‘Ik zal nooit meer afluisteren!’

Toen gaf mama me een zoen en zei: ‘Dan gaan we vandaag. Je mag iets meenemen om te spelen. Zoek maar wat uit.’

Ik zei: ‘En waarom hebben jullie dan maar één kaartje?’

‘Omdat,’ zei mama, ‘kleine kinderen geen kaartje hoeven. Die mogen zo mee.’

Ik was dolblij en holde naar de keuken om iedereen te vertellen dat ik naar Moskou ging.

En ik nam mijn beer mee. Hij lekte wat zaagsel, maar mama naaide hem snel dicht en stopte hem in de koffer.

En daarna kocht ze eieren, worst, appels en ook nog twee lekkere broodjes.

Papa deed banden om de spullen, keek toen op zijn horloge en zei: ‘Nou, hoe denken jullie erover, het wordt tijd om te gaan. Want eerst moeten we van ons dorp naar de stad en dan nog naar het station...’

Alle burens kwamen afscheid nemen en zeiden: ‘Wel, wel, dan ga je met zo’n klein treintje over de ijzeren weg... Kijk maar uit dat je er niet uitvalt.’

En we reden met het paard naar de stad.

We waren heel lang onderweg, omdat we zoveel spullen hadden. En ik viel in slaap.

Het station

Ik dacht dat een ijzeren weg net was als een straat, maar dan zonder aarde of steen, met net zulk ijzer als een kookplaat, spiegelglad. En dat als je uit de trein viel, je dan een doodsmak tegen dat ijzer maakte. Daarom moest ik er niet uitvliegen. Ook een station had ik nog nooit gezien.

Een station, dat is gewoon een groot gebouw. Met bovenop een klok. Papa zegt dat het de best lopende klok van de stad is. En de wijzers zijn zo groot, dat er – zei papa – soms zelfs vogels op gaan zitten. De klok is van glas en van achteren steken ze licht aan. We kwamen ’s avonds op het station, maar op de klok kon je alles zien.

Een station heeft drie deuren, zo groot als van een hek. En er zijn heel veel mensen. Iedereen loopt in en uit. Er worden grote en kleine koffers naar binnen gedragen en vrouwen met pakjes hebben veel haast.

Zodra we aan kwamen rijden, snelde er een meneer met een wit schort op ons toe die pardoes onze spullen pakte. Ik wilde ‘hé’ roepen, maar papa zei doodleuk: ‘Kruier, wij moeten naar Moskou, wagon acht.’

De kruier pakte de koffer en liep pijlsnel en kaarsrecht naar de deur. Mama moest met haar mand gewoon achter hem aan hollen. In die mand hadden we worst, appels en ik had er mama ook nog snoepjes in zien doen.

Papa tilde me op en ging achter mama aan. Maar het was zo druk dat ik mama en de kruier helemaal kwijt was. Toen we door de deur waren, liepen we een kleine trap op en was er opeens een hele grote kamer. Een stenen vloer, spiegelglad, en geen jongen die met een steen het plafond zou halen. En overal ronde lantaarns. Heel licht en heel gezellig. Alles bleek helemaal en er stonden